

[Schmidt.]

danske Stats Grænser; og at saadanne heller ikke godt kan oprettes paa Grund af det lille Antal af tyske Lærere, der er der-nede. Vi har jo al Grund til at takke den høje Regering for det Frisind, den har vist, idet den i det mindste gav Mulighed for at søge Uddannelse paa tyske Læreanstalter. Jeg mener, vi kunde gaa et Skridt videre, idet vi gaar ud fra, at det ogsaa vil være den bedste Vej. Vi vilde være glade ved, om man kunde tiltræde dette vort Ønske, saaledes at denne Vej blev den, man i Fremtiden valgte.

Hvad de private Skoler angaar, ønsker vi en stærkere finansiel Støtte. Jeg maa endnu en Gang fremhæve, at jeg mener, at vi paa dette Omraade, skønt vi ellers er ligestillede Statsborgere, er stillet forskelligt, at der er en stor Forskel mellem danske Privatskoler og tyske Privatskoler. Der oprettes aldrig noget Sted i Danmark en dansk Privatskole, fordi et Barn ellers ikke kunde faa Lejlighed til at faa dansk Skoleundervisning, medens derimod, hvor man opretter tyske Privatskoler, sker det netop, fordi de Børn, der kommer fra tyske Hjem, ikke ellers vilde kunne faa Lejlighed til at faa tysk Skoleundervisning. Vi synes, dette er et nødvendigt Led i Ordningen af hele det tyske Skolevæsen, og vi mener derfor, at det kunde være rimeligt at yde en større finansiel Støtte her, end man ellers yder private Skoler. En lignende Bestemmelse som den, vi foreslaar, gælder Syd for Grænsen.

Vi beklager, at vi ikke har haft Mulighed for at oprette en højere tysk Skole her i Danmark, skønt der i næsten alle europæiske Stater, hvor der findes et tysk Mindretal, findes saadanne højere Skoler. Nu kan man maaske sige fra dansk Side, at vort Folketal er saa lille, men det er dog omtrent det samme som det, der findes i Estland, hvor der ogsaa findes højere tyske Skoler. Desuden mener jeg ikke uden Grund at kunne fremhæve, at det er en gammel historisk Arv, at vore to Folk, vore to Kulturer, har befrugtet hinanden og staaet sig godt ved at befrugte hinanden. Det maa hjælpe til, at man strækker sig saa vidt, at vi ogsaa kan faa Mulighed for at oprette en højere tysk Skole her. Det kan vel heller ikke nægtes, at der udredes forholdsvis meget store Beløb til det højere danske Skolevæsen og netop til det højere danske Skolevæsen i de nye Landsdele. Ogsaa af den Grund synes jeg, det vilde være rigtigt, at vore Skattepenge ikke blot gik til det

danske højere Skolevæsen, men ogsaa til vort eget højere Skolevæsen.

Det er selvfølgelig for os en given Forudsætning, at man maa udvise det tilstrækkelige Kendskab til dansk Sprog og ogsaa til dansk Aandsliv, men vi mener, der maa træffes en Overenskomst om, hvad der i Grunden kan kræves paa dette Omraade.

Dermed mener jeg i Korthed at have udtømt de Synspunkter, der har ført til dette Lovforslag. Det, der er blevet sagt før, skal jeg ikke fordybe mig nærmere i, men jeg vil udtale Haabet om, at man kan naa et Skridt videre paa dette Omraade. De Erklæringer, der blev afgivet ved den forrige Førstebehandling af Ordførerne for de forskellige Partier, viste tydeligt nok, at vi ikke var enige i et og alt, men de viste ogsaa tydeligt nok en Forhandlingsvillie og en Villie til at forstaa hinanden, og det vil betyde ikke saa lidt at komme til en Ordning, hvorved begge Folks Interesser varetages.

Undervisningsministeren (Borgbjerg):

Det ærede Medlem Hr. Schmidts Lovforslag er forelagt uforandret, som det blev forelagt i Fjor og i Forfjor, og som det ærede Medlem fremhævede, var Lovforslaget i sidste Rigsdagssamling Genstand for en meget udførlig Forhandling her i Tinget, og som det ærede Medlem ogsaa fremhævede, der blev af de forskellige Ordførere udtalt Velvillie paa mange Punkter, selv om der ogsaa var nogen Uenighed. Der var fra alle Sider en Forhandlingsvillie, som gjorde det muligt, maaske endog sandsynligt, at Udvalgsarbejdet vilde være endt i et positivt Resultat, hvis ikke tilfældige Omstændigheder, bl. a. Rigsdagssamlingens bratte Afslutning, havde umuliggjort Fuldendelsen af Udvalgets Arbejde. Jeg tror ikke, det vilde gavne Sagen, om vi her i Dag tog hele den udførlige Debat fra i Fjor om igen; jeg tror, det gavner Sagen bedst, at den snaest muligt bliver Genstand for Udvalgsbehandling. Jeg beklager ligesom det ærede Medlem, at Omstændigheder, jeg ikke har været Herre over, i Aar har sinket første Behandling noget, men des mere ønsker jeg Sagen hurtigst muligt i Udvalg. Jeg vil meget gerne deltage i Udvalgsbehandlingen i den Grad, Udvalget maatte ønske det, og jeg haaber, at vi i Aar skal kunne naa til et positivt Resultat, der, saa vidt det paa nogen Maade er muligt, tilfredsstiller baade vore tyske og vore danske Statsfæller.

I den Tid, jeg har været Undervisningsminister, har jeg beskæftiget mig ret ind-